

علی (ع) در خطبه غدیره چه گفت؟

در دوره حاکمیت علی (ع) اتفاقاً روز عید غدیر با جمعه مصادف شد. مسلمانان حضور چشم‌گیری پیدا کردند و آن حضرت برای اقامه نماز جمعه و خواندن خطبه‌های آن در برابر مردم قرار گرفت.

در دوره حاکمیت علی (ع) اتفاقاً روز عید غدیر با جمعه مصادف شد. مسلمانان حضور چشم‌گیری پیدا کردند و آن حضرت برای اقامه نماز جمعه و خواندن خطبه‌های آن در برابر مردم قرار گرفت.

حسین بن علی (ع) می‌گوید: پنج ساعت از روز گذشته بود [قبل از اذان ظهر]، که پدرم خطبه‌ها را آغاز کرد. او نخست به حمد و ثنای حضرت حق پرداخت، صفات ربوبی‌اش را برشمرد، حاکمیت مطلق را از آن وی دانست، نعمت‌هایش را مورد توجه قرار داد و بعد خطاب به مردم فرمود: خداوند تعالی امروز دو عید بسیار بزرگ [جمعه و غدیر] را برای شما در یک زمان قرار داده است؛ دو عیدی که هر یک فلسفه وجودی دیگری را تکامل می‌بخشد و وسیله هر یک هدایت در دیگری اثر می‌بخشد... سپس فرمود: توحید و ایمان به یگانگی خداوند پذیرفته نمی‌شود مگر با اعتراف به نبوت پیامبرش محمد (ص) و دین و شریعت محمد (ص) پذیرفته نمی‌شود مگر با قبول ولایت امر کسی که خدا فرمان ولایتش را داده است؛ و همه این امور سامان نمی‌پذیرد مگر بعد از توسل و تمسک به اهل ولایت.

غدیر از نگاه مولی‌الموحدين علی(ع)

سپس فرمود: خداوند در روز غدیر (1) آنچه در باره منتخبین خود اراده کرد بر پیامبرش فرو فرستاد، به او فرمان داد تا ولایت و وصایت را ابلاغ کند و مجال را از کافران و منافقان بگیرد نگران گزند دشمنان نباشد. روز غدیر قدر و منزلت بسیار دارد، در آن روز گشایش‌های الهی فرا رسیده و حجتش بر همه تمام شده است. امروز روز روشنگری و اظهار عقیده از جایگاه بلند و روشن است، امروز روز تکامل دین و روز وفای به عهد است. غدیر روز (2) [رسول الله (ص)] و مشهود [علی بن ابی‌طالب (ع)] است، روز در هم ریختن پیمانهای زیر پرده کفر و نفاق است، روز آشکار شدن حقایق اصیل اسلام است، روز ذلت و خواری شیطان است، روز استدلال و برهان است، روز جدا شدن صفوف کسانی است که آن را تکذیب می‌کردند امروز بزرگترین روزی است که عده‌ای از شما از آن اعراض کردید، روز هدایت و امتحان بندگان خداست، روز آشکار شدن کینه‌های نهفته در دلها و سینه‌هاست، روز عرضه نصوص [سخنان بدون ابهام پیامبر (ص)] بر افراد مؤمن و دلباخته [اهل‌الخصوص] است، غدیر روز شیت پیامبر (ع) است، روز ادبیس و یوشع و شمعون و ...

منشور علوی (ع) در عید غدیر

امیر مؤمنان (ع) در قسمت آخر خطبه فرمود: رحمت خدا بر شما ای مسلمانان، بعد از برگشت از این اجتماع بزرگ امروز [غدیر] را عید بگیرید: [و با انجام امور ذیل آن را بزرگ بشمارید].

(الف) نعمت را بر افراد خانواده و خویشاوندانتان گسترش دهید و نیکی و بخشش پیشه کنید . (3)

(ب) به برادران دینی خویش به قدر توان نیکی و بخشش کنید. (4) و (5)

(ج) خدای را در برابر نعمتهایی که به شما ارزانی داشته، شکرگزار باشید.

(د) کنار یکدیگر جمع شوید تا خداوند اجتماع شما را فراگیر و گیراتر سازد.

(ه) به یکدیگر نیکی کنید تا خداوند به شما الفت و مهربانی بیشتر عنایت کند.

(و) نعمت‌های الهی را به یکدیگر تبریک و تهنیت گویند همان طور که خداوند [در این روز] با اعطای اجر و ثوابی بیش از دیگر اعیاد به شما تهنیت می‌گوید. بعد فرمود: کمک‌های مالی به دیگران در امروز (غدیر) به امواتان برکت می‌بخشد و بر عمرتان می‌افزاید: مهربانی به دیگران سبب رحمت و عنایات حق خواهد شد.

(ز) با خوش‌رویی و شادمانی یکدیگر را در آغوش بگیرید.

(ح) خداوند را بر توفیقات خویش سپاس گویند.

(ط) از فقرا و ضعیفانی که چشم به کمک شما دارند دیدن کنید، به زیارتشان بروید و با آنان در خوراکشان همراه شوید. بعد حضرت

فرمود: یک درهم کمک به فقرا در روز عید غدیر با دویست هزار درهم برابر است، بلکه بیشتر خواهد بود.

ی) وقتی یکدیگر را ملاقات کردید مصافحه کنید، به هم تبریک بگویید و سلام کنید، که پیامبر خدا(ص) به من چنین فرمان داد. (6)

پی‌نوشت‌ها:

1- از روز غدیر خم در روایت تعبیر به «یوم الدوح» شده است که این واژه هم در روایات و هم در اشعار به کار گرفته شده است. (بحارالانوار، ج 94، ص 115).

2 و 3- تفسیر شاهد و مشهود را می‌توان در موارد ذیل یافت: اصول کافی، ج 1، ص 425، ج 69؛ بحارالانوار، ج 35، ص 386، ج 1؛ ج 36، ص 114، ج 61.

4 و 5- در ترجمه عبارات تلفیق شده است.

6- بحارالانوار، ج 95، ص 118 - 112، ج 8، مقداری از خطبه امیرالمؤمنین(ع) نقل شده توسط امام حسین(ع).